

PODŻWIGNAĆ (13) *vb pf*

-dź- (11), -dz- (2).

o *prawdopodobnie jasne* (tak w po-).

inf podźwignąć (7). ◇ *fut 3 sg* podźwignie (1). ◇ *praet 3 sg m* podźwignął (4). ◇ *part praet act* podźwignąwszy (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVIII w.

1. *Podnieść w górę; podnieść z ziemi [kogo, co] (6)* : *BierEz* E3; Y podźwignął miecz fwoy chcąc iey głowę ściąć. *HistRzym* 19v; [A gdy wżedł Piotr w dom iego/ wyżedł przeciwko niemu Korneliusz/ y vpadł v nog iego dáiąc mu cześć. Ale Piotr podźwignął go/ mowiąc: Wítań *GilPos* 78].

Zwroty: »na się [= *na plecy*] podźwignąć« (1): Ezop brzemioná oglądał/ Więc kofz z chlebem łobie obrał [...]. On więc kofz ná fię podźwignął [!] A w drogę przedsię pociągnął *BierEz* B.

»podźwignąć z ziemie« (1): Vsłyszawfzy to mátká/ vpádlá przed nogámi iego/ á przed wielką rádością bárzo plákáła. Tedy Papież Grzegorz podźwignáfzy ią z źiemie przyiął ią z wielką pocześnością do domu fwego. *HistRzym* [39].

Przen (2) : Abowiem z wielu niebefpieczeństw wyfwobodził mię wybáwiciel moy: [...] fmutkiem ftrwożonego ćiefzył/ o rofpácź przypráwionego potwierdzał: kiedym vpadł/ podźwignął mię/ y kiedym nieruchomo ftał/ trzymał mię *LatHar* 561; *SkarKaz* 352b.

2. *Poratować, wspomóc materialnie lub moralnie [kogo (6), co (1)] (7)* : Rozniemoże fie kto miedzy wámi/ niechay w zowie ftárfzych kościoła y niechay fie modlą nád nim/ [...] á modlithwá wiáry zbáwionym vtzyni niemocnego/ y podźwignie go Pan Bog. *KrowObr* 82; ábyś mnie w złościach ponurzonego człowieká raczył podźwignąć. *LatHar* 298; Albo ty małz podźwignąć nędzę iego? gdy co Weźmierz od niego? (-) Ták ieft, tym go mogę dźwignąć *CiekPotr* 26.

podźwignąć czym (2): *LatHar* 39; Obierać miał P. IEZVS [...] dwánaście mężow: ktorzyby máłą liczbą/ ále wielką siłą podźwignąć świat mogli *SkarKaz* 609b.

Zwrot: »z grzechów podźwignąć« (1): Rácz przytym/ wżelkie w grzechách ponurzone ludzie/ z grzechow ich [...] potężnie podźwignąć *LatHar* 352.

Szereg: »podźwignąć i (a) (po)ratować« [*szyk 1:1*] (2): *LubPs* A5; Rácz mię [*Maryjo*] [...] we wżelákich moich pokułách y fráfunkách/ potrzebách y trudnościach/ modlitwą fwoią świętą podźwignąć y porátować *LatHar* 39.

3. [*Pobrać, podjąć pieniądze [co]*]: Słowik dał mu za to imienie albo rolą grzywien pułpiętnasty [...]. Co on ty pieniądze podźwignął przed tym prawem wyżej pomienionym. *KsięgiSądŁąck* 1593 nr 305; Którąż to summę przerzeczoną mianowity Waclaw urzędnie zliczywszy podźwignął i zdatek pod zieloną różgą według prawa uczynił. *KsięgiSądŁąck* 1597 nr 329.

Szereg: »podźwignąć i wziąć« [*szyk zmienny*]: *KsięgiSądŁąck* 1597 nr 322; ktory to Marczyn Ress polozył pod roszgę zeloną grzywjen pyecz, ktore to Jedrzej Węgrzyn podźwignął y wzyał *KsięgaSądTrześ* 1597 nr 1501.]

Synonimy: 1. *podjąć, podnieść*; 2. *pomoc, poratować, wesprzeć, wspomoc*; 3. *podnieść, wziąć*.

Formacje współrdzenne cf **DŻWIGAĆ**.

Cf **PODŻWIGNIENIE, PODŻWIGNIONY**

KW, MM